

KONKURS CHEMICZNY DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW

WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE

Etap rejonowy
rok szkolny 2011/2012

wylosowany numer
uczestnika konkursu

Dane dotyczące ucznia

(wypełnia Komisja Konkursowa
po rozkodowaniu prac)

.....
.....

Informacje dla uczestnika Konkursu Chemicznego:

- Test składa się z **dwóch części**.
- **Część I** to zadania zamknięte typu *WW* w których tylko jedna odpowiedź (*A, B, C lub D*) jest poprawna. Zaznacz wybraną odpowiedź, a następnie wpisz do tabelki znajdującej się pod ostatnim zadaniem tej części testu.
- **Część II** to zadania otwarte. Staraj się pisać wyraźnie. Pamiętaj o poprawnym zapisie wzorów chemicznych, równań reakcji. Zamieszczaj wszystkie etapy rozwiązania zadań obliczeniowych. Zwróć uwagę na jednostki.
- Na rozwiązanie wszystkich zadań masz **135 minut**.
- Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań możesz uzyskać **50 pkt**.
- Aby zostać uczestnikiem etapu wojewódzkiego musisz uzyskać 80% czyli **40 pkt**.
- Staraj się pisać wyraźnie (nie ołówkiem).
- Masz prawo korzystać z układu okresowego, tabeli rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie oraz kalkulatora.

Powodzenia!

Tabela zbiorcza wyników ułatwiająca pracę Komisji Konkursowej:

nr zad.	Test	Część II - ZADANIA OTWARTE														razem
	WW	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
liczba punktów	10	2	3	4	2	2	4	2	2	4	3	1	3	2	6	50
punkty przyznane																

Uczeń uzyskał ..... pkt./50 pkt.

Część I - ZADANIA WW

1. Która z wymienionych niżej mieszanin należy do niejednorodnych?
- Woda z chlorkiem wapnia.
  - Woda z siarczanem(VI) baru.
  - Woda z azotanem(V) srebra.
  - Woda z wodorotlenkiem potasu.
2. Jądro izotopu $^{226}_{88}\text{Ra}$ zawiera:
- 88 protonów i 226 neutronów
  - 226 protonów i 88 neutronów
  - 88 protonów i 138 neutronów
  - 138 protonów i 88 neutronów
3. Rozmieszczenia elektronów na powłokach $\text{K}^2\text{L}^8\text{M}^8$ nie posiada:
- kation potasu,
  - anion chlorkowy
  - kation magnezu,
  - anion siarczkowy.
4. Produktem B przemian przedstawionych schematem
- $$\text{C}_2\text{H}_2 \xrightarrow{2 \text{ mole wodoru}} \text{A} \xrightarrow{\text{chlor, światło}} \text{B}$$
- jest:
- etan
  - chloroetan
  - eten
  - 1,2-dichloroeten
5. Cztery balony wypełniono jednakową objętością gazów: butanem, butenem, propanem, metanem. Który z balonów uniesie się do góry?
- Balon z metanem.
  - Balon z propanem.
  - Balon z butanem.
  - Balon z butenem.
6. Jaka ilość chloru przyłączyła się do $4,48\text{dm}^3$ etynu, skoro powstał związek nasycony?
- 0,4 mola
  - 28,4g
  - $8,96\text{dm}^3$
  - Wszystkie odpowiedzi A, B, C są poprawne.
7. Jaki jest stosunek masowy metanu do tlenu podczas całkowitego spalania tego gazu?
- 1 : 2
  - 1 : 3
  - 2 : 3
  - 1 : 4
8. Poniżej przedstawiono zbiór właściwości substancji chemicznych:
- Ciało stałe o budowie krystalicznej
  - Kryształy przewodzą prąd elektryczny
  - Dobrze rozpuszcza się w wodzie
  - Źle rozpuszcza się w wodzie
  - Ma wysoką temperaturę topnienia
  - Ma niską temperaturę topnienia
- Które z wymienionych właściwości dotyczą KCl?
- I, II, III, VI
  - I, III, V
  - I, III, VI
  - I, II, III, VI

9. W wodzie rozpuszczono 20g bromku wapnia. Ile moli poszczególnych jonów jest w tym roztworze?

- A. 1 mol kationów wapnia i 1 mol anionów bromkowych.
- B. 0,1 mola kationów wapnia i 0,1 mola anionów bromkowych.
- C. 0,1 mola kationów wapnia i 0,2 mola anionów bromkowych.
- D. 0,2 mola kationów wapnia i 0,1 mol anionów bromkowych.

10. Która para węglowodorów to homologi?

- A. C_3H_8 , C_5H_{10}
- B. C_5H_8 , C_3H_{10}
- C. C_4H_6 , C_7H_{14}
- D. C_2H_6 , C_5H_{12}

Wpisz do tabeli wybrane przez Ciebie odpowiedzi:

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

Część II – ZADANIA OTWARTE

ZADANIE 1 (2 pkt.)

Gaz potrzebny do syntez przemysłowych jest zanieczyszczony tlenkiem siarki(IV). Przez który z roztworów (HCl, KOH, KCl) należy przepuścić gaz, aby pozbyć się zanieczyszczenia? Napisz równanie reakcji cząsteczkowe i jonowe skrócone.

.....
.....

ZADANIE 2 (3 pkt.)

Mieszanina MgO i $CaCO_3$ o masie 20g traci w wyniku prażenia 12% swojej masy. Oblicz skład procentowy tej mieszaniny.

Obliczenia:

Odpowiedź: .....

ZADANIE 3 (4 pkt.)

Ułóż równania reakcji przemian opisanych poniższymi schematami. Dobierz brakujące substraty. Stosuj wzory strukturalne lub półstrukturalne.

- a) ..... $\xrightarrow{\text{depolimeryzacja}}$ propen
b) propen $\rightarrow$ 1,2-dibromopropan
c) propen $\rightarrow$ propan
d) propan $\rightarrow$ 2-chloropropan

	RÓWNANIA REAKCJI
a)	
b)	
c)	
d)	

ZADANIE 4 (2 pkt.)

Nadtlenek sodu Na_2O_2 może być używany w łodziach podwodnych do regeneracji powietrza, ponieważ pochłania tlenek węgla(IV) wydzielając tlen. Drugim produktem tej reakcji jest węglan sodu.

- a) Zapisz równanie reakcji:

.....

- b) W jakim stosunku objętościowym pozostają do siebie pochłaniany tlenek węgla(IV) i wydzielany tlen?

$$V \text{CO}_2 : V \text{O}_2 = \dots : \dots$$

ZADANIE 5 (2 pkt.)

Ogromny diament o nazwie Cullinan ważył 3106 karatów. Oblicz jego objętość wiedząc, że gęstość diamentu wynosi $3,52\text{g/cm}^3$, a karat jest jednostką masy używaną w jubilerstwie, równą 0,2g. Zapisz obliczenia. Podaj wynik z dokładnością do jednego miejsca po przecinku.

Obliczenia:

Odpowiedź: .....

ZADANIE 6 (4 pkt.)

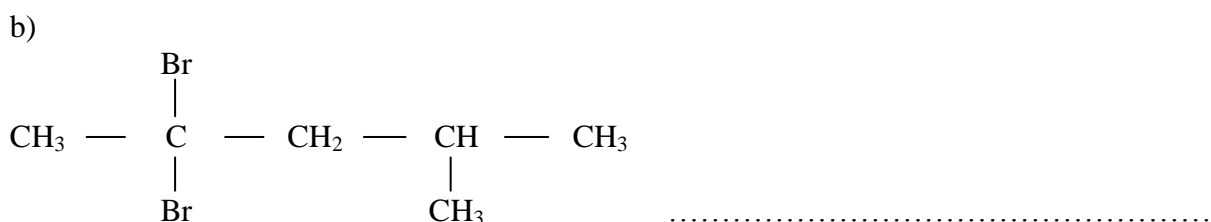
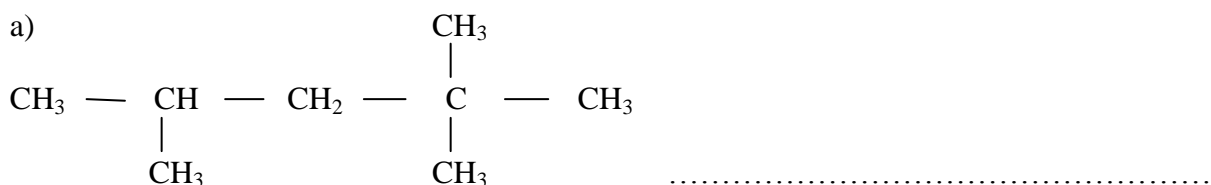
Dysponujemy roztworem KCl o stężeniu 10% i gęstości $1,28\text{g} \cdot \text{cm}^{-3}$. Oblicz, ile cm^3 roztworu AgNO_3 o stężeniu 5% i gęstości $1,46\text{g} \cdot \text{cm}^{-3}$ należy wlać do 50cm^3 roztworu KCl, aby całkowicie wytrącić jony chlorkowe.

Obliczenia:

Odpowiedź: .....

ZADANIE 7 (2 pkt.)

Podaj nazwy systematyczne podanych węglowodorów:

ZADANIE 8 (2 pkt.)

Węglowódor o wzorze sumarycznym C_5H_8 ma izomery. Napisz dwa różne wzory produktów addycji 1 mola bromu do 1 mola węglowodoru. Pamiętaj, że produkty addycji też są w stosunku do siebie izomerami. Stosuj wzory strukturalne lub półstrukturalne.

pierwszy izomer:

drugi izomer:

ZADANIE 9 (4 pkt.)

Tworzywa: PCW, igelit i winidur zawierają ten sam polimer. Substratem w procesie Otrzymywania tego polimeru jest substancja, która powstaje w wyniku reakcji addycji dwóch gazów.

Pierwszy – otrzymuje się z karbidu.

Drugi – w wyniku działania stężonym kwasem siarkowym(VI) na sól kuchenną.

Zapisz równania reakcji:

a) otrzymywania pierwszego gazu

.....

b) otrzymywania drugiego gazu

.....

c) addycji pierwszego i drugiego gazu (stosując wzory półstrukturalne)

.....

d) procesu polimeryzacji substancji otrzymanej w podpunkcie c (stosując wzory półstrukturalne)

.....

ZADANIE 10 (3 pkt.)

Szkło o nazwie Pyrex zawiera 5 rodzajów tlenków, m. in.: SiO_2 , B_2O_3 , Na_2O , K_2O , Al_2O_3 w stosunku molowym wynoszącym kolejno 67 : 9 : 3 : 0,2 : 1,2. Oblicz zawartość procentową (procenty masowe) tlenku boru w tym stopie.

Obliczenia:

Odpowiedź: .....

ZADANIE 11 (1 pkt.)

Wyprowadź wzór sumaryczny węglowodoru, w którym stosunek masowy węgla do wodoru wynosi 9 : 2. Zapisz potrzebne obliczenia.

Wzór węglowodoru: .....

Informacja do zadania 12

Rozpuszczalność chloranu(V) potasu KClO_3 w wodzie w zależności od temperatury jest przedstawiona w tabeli:

Temperatura [°C]	0°C	20°C	30°C	40°C	50°C	60°C	80°C	100°C
Rozpuszczalność [g]	0,75	1,8	2,6	4,4	6,5	9,0	14,8	21,8

ZADANIE 12 (3 pkt.)

Do 300g wody o temperaturze 60°C wsypano 40g KClO_3 . Oblicz stężenie procentowe nasyconego roztworu wymienionej soli w temperaturze 60°C. Podaj wynik z dokładnością do drugiego miejsca po przecinku.

Obliczenia:

Odpowiedź: .....

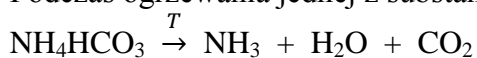
Informacja do zadania 13

Objętość 1 mola dowolnego gazu zależy od temperatury. W tabeli podano objętości gazu w zależności od temperatury. Ciśnienie jest ciśnieniem normalnym.

Temperatura [°C]	0°C	100°C	200°C
Objętość 1 mola gazu [dm^3]	22,4	30,6	38,8

ZADANIE 13 (2 pkt.)

Podczas ogrzewania jednej z substancji spalniającej ciasto zachodzi reakcja:

Oblicz łączną objętość gazów powstających podczas pieczenia ciasta, które zawiera 2g NH_4HCO_3 w temperaturze 200°C pod ciśnieniem normalnym.

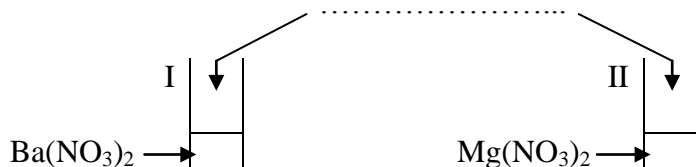
Obliczenia:

Odpowiedź: .....

ZADANIE 14 (6 pkt.)

Zaproponuj sposób rozróżnienia podanych par rozcieńczonych roztworów soli. Potrzebne odczynniki wybierz z zestawu: **KOH**, **HCl**, **KI**, **NaNO₃**. Zapisz spostrzeżenia, które przewidujesz w poszczególnych probówkach, równania reakcji cząsteczkowe i jonowe skrócone.

a)

Spostrzeżenia:

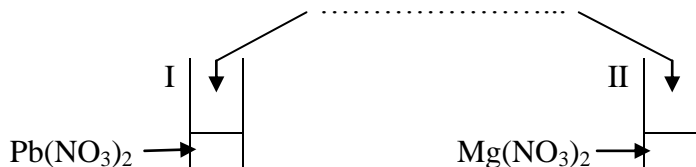

Równania reakcji:

cząsteczkowe: .....

jonowe skrócone: .....

b)

Spostrzeżenia:

Równania reakcji:

cząsteczkowe: .....

jonowe skrócone: .....

BRUDNOPIS

